

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аналіз документів

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 054 «Соціологія»

освітній рівень бакалавр

освітня програма «Соціальні технології»

вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Юзва Л.Л.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник(и):

Юзва Л.Л., к.соц.н., доцентка кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів
соціологічних досліджень

_____ (підпис)

(Сидоров М.В.-С.)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 21 від «28» 08 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол №1 від «28» серпня 2020

Голова науково-методичної комісії

Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни – навчання студентів соціологічним методам аналізу документів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати базові методи аналізу соціологічної інформації*
2. *Вміти працювати з комп'ютером*
3. *Володіти елементарними навичками роботи з текстовими масивами*

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна належить до дисциплін вільного вибору студентів в межах освітньої програми «Соціологія» на здобуття освітнього ступеню: бакалавр за спеціальністю 054 «Соціологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», вибірковий блок «Соціальні технології в політиці та масових комунікаціях». Сучасне суспільство характеризується чи не надмірною переповненістю документами різного типу. Візуальні, текстові, відео- та аудіо- документи оточують сучасну особу посекундно. Такий стан справ вимагає певного рівня компетентності у використанні відповідних методів. До того ж із щоденним стрімким розвитком Інтернету на ринку праці для соціологів та маркетингологів знання методів аналізу текстів є обов'язковою умовою. Курс спрямований на поглиблення та доповнення знань з аналізу документів, вироблення практичних вмінь застосування сучасних методів та технік аналізу текстів.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Ознайомити з категоріями соціологічного аналізу документів
- надати системні знання про теоретичні концепції соціологічного аналізу документів
- проілюструвати актуальні проблеми соціологічного аналізу документів
- навчити працювати з групою базових та новітніх методів соціологічного аналізу документів

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність проводити дослідження на рівні, відповідному одержаній кваліфікації (зк8)
- Здатність використовувати соціальну інформацію у власному дослідженні (фк6)
- Здатність дотримуватись у своїй роботі професійної етики соціолога (фк10)
- Вміння аналізувати кількісну та якісну соціологічну інформацію (фк17)
- Навички аналізу основних тенденцій розвитку соціально-політичних процесів (фк18)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати підходи до диференціації якісних та кількісних методів аналізу документів, особливості їхньої методології	Лекція, семінар, самостійна робота	семінар, тест	10
1.2	Знати класифікацію документальних джерел, різновиди аналізу змісту документальних джерел	Лекція, семінар, самостійна робота	семінар, тест	15
2.1	Знати основи групи методів зі спорідненою методологією	Лекція, семінар, самостійна робота у формі пілотного дослідження	семінар, тест	15
2.2	Знати основи методології дискурс-аналізу та вміти застосовувати його основні техніки	Лекція, семінар, самостійна робота у формі пілотного дослідження	семінар, тест	20
2.3	Знати основи методології контент-аналізу та вміти застосовувати його основні техніки	Лекція, семінар, самостійна робота у формі пілотного дослідження	семінар, тест	40

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)				
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3
Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності (прн12)		+	+	+	+
Планувати та ефективно використовувати час, працювати самостійно, систематично підвищувати свій професійний рівень шляхом самоосвіти. Порівнювати та узагальнювати результати різних соціологічних досліджень (прн15)	+	+	+	+	+
Знати та дотримуватись етичних норм професійної діяльності соціолога (прн17)				+	+
Аналізувати кількісну та якісну соціологічну інформацію (прн24)		+	+	+	+
Аналізувати основні тенденції розвитку соціально-політичних процесів (прн25)			+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Семінарські заняття з індивідуально підготовленими завданнями:

- тип документу з тем 1-2, РН 1.2 – **10 балів/ 5 балів**
- івент-аналіз з теми 3, РН 1.1, 2.1 - **10 балів/ 5 балів**
- інтент-аналіз з теми 3, РН 1.1, РН 2.1 - **10 балів/ 5 балів**
- дискурс-аналіз з теми 4, РН 2.2 - **10 балів/ 5 балів**
- традиційний аналіз з теми 5, РН 2.3 - **10 балів/ 5 балів**
- контент-аналіз з теми 5, РН 2.3 - **10 балів/ 5 балів**

2. КР 1 з тем 1-2 (РН 1.1, РН 1.2) та КР 2 з тем 3-5 (РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3) – **40 балів/30 балів** (кожна КР оцінюється в максимальні 20 або мінімальні 15 балів)

- підсумкове оцінювання залік

7.2 Організація оцінювання:

1. Семінарські заняття з індивідуально підготовленими завданнями:

- тип документу з теми 1-2, РН 1.2
- івент-аналіз з теми 3, РН 1.1, 2.1
- інтент-аналіз з теми 3, РН 1.1, РН 2.1
- дискурс-аналіз з теми 4, РН 2.2
- традиційний аналіз з теми 5, РН 2.3
- контент-аналіз з теми 5, РН 2.3

2. КР 1 з тем 1-2 (РН 1.1, РН 1.2) та КР 2 з тем 3-5 (РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3)

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано/ Passed	60-100
Не зараховано/ Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1. Традиційний аналіз документів				
1	Теоретичні принципи побудови методик та проведення досліджень з використанням методу аналізу документів	2	4	6
2	Класифікація документів. Інформативно-цільовий аналіз змісту	4	4	8
	<i>Контрольна робота 1</i>		2	
2. Формалізований аналіз документів у соціологічних дослідженнях				
3	Група методів зі спорідненою методологією	4	4	8
4	Дискурс-аналіз: методологія та процедура	4	4	8
5	Контент-аналіз: методологія та процедура	6	4	15
	<i>Контрольна робота 2</i>		2	
	ВСЬОГО	20	24	45

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Семінари – 24 год.

Консультації - 1 год.

Самостійна робота - 45 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Krippendorff K. Content Analysis: An Introduction to Its Methodology.- SAGE, 2013 - 441 p.
2. Костенко Н., Иванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики. – К.: Центр вільної преси. – 2003. – 200 с.
3. Филлипс Л., Йоргенсен М.В. Дискурс анализ: теория и метод / пер. С англ. / под ред. А. А. Киселевой. Харьков: Изд-во Гуманитарного центра, 2004. - 336 с.

Додаткова:

1. Алексеев А. Н. Контент-анализ, его задачи, объекты и средства.- Тр. Науч. исслед. ин-та культуры, 1974, вып. 9.- С. 131-162.
2. Батыгин Г. С. Лекции по методологии социологических исследований / Учебник для студентов гуманитарных вузов и аспирантов. – М.: Аспект-Пресс, 1995. - 278 с.
3. Воробьев Г.Г. Документ: информационный анализ / Г.Г. Воробьев. – Москва, 1973. – 255с.
4. Горбачик А. Компьютерная обработка текстов в качественных и количественных социологических исследованиях// Социология: теория, методы, маркетинг.- №1.- 2006.- С. 124-133.
5. Девятко И. Ф. Методы социологического исследования. - Екатеринбург: Урал. ун-т, 1998.- 208 с.
6. Добренков В. И., Кравченко А. И. Методы социологического исследования: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 768с.
7. Качанов Ю.Л., Маркова Ю.В. Методологические проблемы исследования смысловой и социальной структур социологического дискурса // Журнал социологии и социальной антропологии.- 2004.- Т. 7. N 5.- С. 59-74.
8. Ковалев Е. М., Штейнберг И. Е. Качественные методы в полевых социологических исследованиях. – М.: Логос, 1999. – 384 с.

9. Лотман Ю. М. Семантика культуры и понятие текста // *Логика: Логические основы общения. Хрестоматия* / Сост. В. Ф. Берков, Я. С. Яскевич, И. И. Дубинин. - М.: Наука, 1994. - С. 308-312.
10. Панина Н. В. *Технология социологического исследования. Курс лекций.* – К.: Ин - т социологии НАН Украины, 1997. - 243 с.
11. Поттгер Дж. Дискурс-анализ как метод исследования естественно протекающей речи // *Иностранная психология.* - 1998, № 10. – С. 36 – 46.
12. *Рабочая книга социолога* / Под общ. ред. и с предисл. Г.В. Осипова. Изд. 3-е. – М.: Эдиториал УРСС, 2003. - 480 с.
13. Рогозин Д.М. Контент-анализ институциональных целей молодежных общественных объединений // *Россия реформирующаяся: Ежегодник - 2005* / Отв.ред. Л.М. Дробижева. - М.: Институт социологии РАН, 2006. С. 152-173.
14. Страусс А. Корбин Дж. *Основы качественного исследования: обоснованная теория, процедуры и техника* / пер. с англ. и послесловие Т.С. Васильевой. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 256 с.
15. Тавокин Е. П. *Социологическая информация: Роль, методы получения и обработки: Учеб. пособие* / Е. П. Тавокин; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Фак. гос. упр. Каф. Социологии упр. – М.: МАКС Пресс, 2001. – 198 с.
16. Юзва Л. Контент-аналіз: обґрунтування методу // *Соціологія в ситуації соціальних невизначеностей: Тези доповідей учасників I Конгресу Соціологічної асоціації України.* – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. – 476 с.
17. Юзва Л.Л. Образ "сильных світу цього": методологія та результати емпіричного контент-аналітичного дослідження// *Український соціум* - № 4. - 2013.
18. Юськів Б.М. *Контент-аналіз. Історія розвитку і світовий досвід: Монографія* - Рівне: "Перспектива", 2006.
19. Ядов В.А. Стратегии и методы качественного анализа данных // *Социология* 4М. – 1991. - № 1.
20. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. - М.: Добросвет, 2001. - 569 с.
21. Ragin C. Using Qualitative Comparative Analysis to Study Configurations// *Computer-Aided Qualitative Data Analysis/ Ed. by U.Kelle.* — L., 1995. — P.177–189.
22. Strauss A. *Qualitative Analysis for Social Scientists.* — Cambridge, 1987.
23. Strauss, Anselm; Corbin, Juliet (1998) *Basics of Qualitative Research Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory* (2nd edition). Sage Publications: London. – [Електронний ресурс: http://www.socresonline.org.uk/4/2/strauss.html](http://www.socresonline.org.uk/4/2/strauss.html)
24. Culpan R. *Leadership Styles and Human Resource Management: A Content Analysis of Popular Management Writings* // *Management Decisions.*- 1989.- Vol. 27.- No. 4.
25. Mayring P. *Qualitative Content Analysis*// *Qualitative Methods in Various Disciplines I: Psychology.*- 2000.- Vol 1, No 2.
26. Mathews B., Redman T. *Professionalizing Marketing: The Public Face Portrayed in Recruitment Advertisements* // *Marketing Intelligence & Planning.*- 1994.- Vol. 12.- No. 9.- P. 30 - 36.